

Poštnina plačana v gotovini.

*

kres

*

M A R E C

1 9 * 3 4

ŠTEVILKA 3

»KRES«

Glasilo slovenskih fantov. Izhaja mesečno. Izdaja in tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (predstavnik Jožko Godina, Groblje - Domžale.) Urejuje Ivan Martelanc s sodelovanjem uredniškega zbora. Za uredništvo odgovarja Jožko Godina, Groblje - Domžale.

ROKOPISI se pošiljajo na naslov: Ivan Martelanc, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19.

UPRAVA: Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale. Čekovni račun: Misijonska tiskarna (z značko »Kres«) št. 15.730.

Letna naročnina: za posamezne naročnike Din 20.—, za skupne naročnike Din 18.—.

VSEBINA

Gregorij Rožman, škof ljubljanski, Fantje — Velika noč je! — Kaj je v Katoliški akciji prvo? — *Premierl Ivan*, Zemlja. — *Pavel Bobnar*, Pomlad. — *Venceslav Winkler*, Stric Matevž. — *Dr. Josip Jeraj*, Domovina. — *J. D.*, O izobrazbi. — *C.*, Bližnjemu na pomoč. — *France Pernišek*, Kmečka mladina vstaja. — Po športnem in telovadnem svetu. — »Kresu poročajo. — (Na ovitku): Knjige in časopisi. — Urednik sporoča.

KNJIGE IN ČASOPISI

NAŠA VAS. Spisal *dr. Josip Jeraj*. Izdala Slovenska Šolska Matica, Ljubljana 1933.

Pisatelj je vaško življenje in kulturo pregledal s treh vidikov: s kulturnega, s sociološkega in psihološkega. V prvem poglavju »Kultura vasi« ugotavlja, kaj je in kakšna je vaška kultura, kako kmet najgloblje izživlja svoje bistvo v veri in kakšno je njegovo нравstveno življenje, ki se ravna največ po stalnih нравstvenih šegah. Pokaže nam sončne in senčne strani kmečkega značaja. Zanimiva so poglavja o kmečkem gospodarstvu, kmečki umetnosti in občni izobrazbi.

Kmečka družina je osnovna celica družbe in zato je tudi glavni problem *sociologije o vasi*. Drugi problemi so še: so-

sedstvo v vasi, odnosi med vaščani in sosednjimi vasi ter medsebojna pomoč. Notranji socialni odnosi vasi, to je odnosi med kmečkimi in industrijskimi vaščani, velikimi, srednjimi in malimi kmeti, posejski odnosi itd. Dalje: politično življenje vasi in občestveno doživetje vasi.

V poglavju »*Psihologija vasi*« govori pisatelj o kmečkem značaju, kmetovi duševnosti, o verskih, moralnih, političnih, socialnih, gospodarskih, in estetskih vrednotah. Zanimivo je poglavje o kmečkih tipih. Mojstersko nam tudi razlaga duševni razvoj kmečkega otroka, mladostnika in mladostnice.

V poglavju »*Vaška pedagogika*« razpravlja o vaški šoli in šolskem pouku.

FANTJE — VELIKA NOČ JE!

Z Veliko nočjo prihaja pomlad. Pomlad prinaša novo življenje. Vem, življenja si želite, novega, razgibanega, veselo ustvarjajočega. Predolgo vam traja zima, trda je in noče je biti konec. Neko jutro — pričakujete — bo zginila, zavela bo topla sapa, ozračje sčistila in zelenje vzbudila. Pa se vam zdi, da noče priti.

Pa vendar gre verska pomlad novega katoliškega življenja skozi dežele. Tudi k nam čez meje sili in se nam ponuja. Ali je ne slutite še? Odprite duše na stežaj gorkemu verskemu življenju! Najprej mora pomlad postati v nas samih, prej je okrog nas ne bo.

Zgodovinska naša naloga v tem-le času je, da smo nosilci in sejaleci novega verskega življenja po Katoliški akciji. Nosilci najprej, potem pa sejaleci. Najprva naloga torej je, da v sebe novo življenje vsadite, življenje iz Kristusa, iz njegovega zmagovitega vstajenja. Tiho je to delo in neopazeno. Vztrajnosti zahteva in močnega idealizma. Obojega vir je naša neupogljiva vera v Vstajenje s Kristusom in pa živi Kristus v sv. obhajilu. Ako iz tega vira črpamo, nam noben vihar luči idealizma upihnuti ne more. Vprav radi tega, ker je tiho in skrito to delo šolanja in priprave, ni všeč mnogim, ki bi radi t a k o j vidnih vnanjih uspehov in nastopov. In predolgo jim traja priprava. Toda glejte, Jezus je imel apostole tri leta v svoji šoli, pa še niso

bili kos svoji veliki nalogi, dokler niso prejeli od zgoraj moči Svetega Duha. Kako naj mi izvršimo med svojim narodom zgodovinsko nalogo apostolata brez temeljitega in potrpežljivega šolanja?

V to apostolsko šolo vstopite! J a s n o s t i morate v njej dobiti, jasnosti o vseh različnih smereh, v katerih se sodobno življenje giba, da znate ločevati resnico in zmoto, pa četudi je zmota ovita v najlepši plašč. N a v a d i t i se morate v njej resnično verskega življenja, da ostanete mladike na trti Jezusu. V duhovnih vajah, v liturgičnem sodelovanju in pri sv. daritvi, v veselem obvladovanju svojih nagonov pod vodstvom modrega in svetega voditelja raste v vas božje življenje in poganja globoko v vaše bistvo svoje korenine, ki jih nobena sila izrupati ne bo mogla.

Ko boste v sebi to novo versko pomlad nosili, potem še le planite na dan, kot topel val od juga, da se v potokih začne topiti led verske brezbriznosti in nevednosti, strahopetnosti in krive sramežljivosti. In sejte, sejte v duše vaših tovarišev seme novega življenja z neustrašenim zgledom in jasno besedo resnice. Tako bo iz navideznega mirovanja vzcvetela lepša in trdnejša rast.

Še nekaj pomnite! V naravi je tako, da zima rade volje ne odjenja. Ko že novo zelenje zemljo pokrije in se grmičje in drevje s cvetjem obleče, še nepričakovano zima z mrazom in slano udari, da bi kraljestvo pomladi uničila. In mnogo cvetja popari, da sadu iz njega ni. V kraljestvu človeških duš je prav tako. Satan nobene brez boja ne pusti. Ko se pod praporom Kristusa Kralja mladina zbira in se toplega sonca božje milosti v dušah veseli, satan kot kragulj med ptiče udari, da se vse razprši in zaradi zunanjih ovir zbiranje Kristusovih mladcev mogoče ni. Pa kakor v naravi vsako leto pomlad zmaga, tako je Kristus vedno končni zmagovalec. Ostanimo torej pri njem in z njim v vseh razmerah. Če je tudi grob njegov bil zapečaten z uradnimi pečati, je vendar vstal in grob odprl.

† *Gregorij Rožman,*
škof ljubljanski

KAJ JE V KAT. AKCIJI PRVO?

Iz okrožnice papeža Pija X. z dne 11. junija 1905.

Navedena okrožnica, ki začenja z besedami *IL FERMO PROPOSITO*, je za naše razmere zato važna in zanimiva, ker riše težave, s katerimi je delo v Katoliški akciji sprva združeno ter kaže obenem na prvo in najvažnejše delo, ki je v utrditvi in pripravi delavcev samih. Op. prev.

Pred vsem moramo biti globoko prepričani, da je orodje nerabno, ako ni prilagojeno delu, ki ga hočemo vršiti. Ker si Katoliška akcija stavlja za cilj, da vse prenovi v Kristusu, zato je ona v resnici apostolstvo v čast in slavo Kristusa samega. Da moremo to nalogo dobro vršiti, potrebujemo milosti božje, in apostol je ne prejme, ako ni s Kristusom združen. Samo tedaj bomo mogli Kristusa družinam vrniti, ako ga bomo najprej v sebi oblikovali. Vsi tisti torej, ki so poklicani, da katoliško gibanje vodijo, ali ki se posvete temu, da ga pospešujejo, morajo biti dobro preskušeni katoličani, o svoji veri prepričani, v verskih stvareh dobro poučeni, odkrito vdani Cerkvi, zlasti pa poslušni apostolski stolici in namestniku Kristusovemu na zemlji. Biti morajo možje resnične pobožnosti, moške kreposti, čistega značaja in tako brezmadežnega življenja, da so vsem za zgled.

Ako duh ni tako urejen, ne bo samo težko druge k dobremu navajati, ampak bo skoraj nemogoče s pravim namenom delovati in zmanjkalo bo moči za prenašanje težav, ki so združene z vsakim apostolatom: klevete nasprotnikov, hlad in premajhno pomoč celo dobrih ljudi, včasih celo ljubosumnost prijateljev in sodelavcev, kar je sicer razumljivo, če pomislimo na slabost človeške narave, a je zelo škodljivo, ker često povzroči nesložnost, spopade in notranje spore. Samo potrpežljiva in v dobrem utrjena, obenem pa ljubezniva in tenkočutna krepost je sposobna, da te težave odstrani ali zmanjša, tako da delo, ki so mu posvečene katoliške moči, ne pride v nevarnost, da propade. Volja božja, je dejal sv. Peter prvim kristjanom, je, da z dobrimi deli zaprete usta nespametnim: »zakaj to je božja volja, da po vaših dobrih delih umolkne nevednost nerazumnih.«

Naj nihče ne misli, da bo mogoče javni red in socialni mir proti pretrdnim duhovom uspešno braniti, če nemudoma ne pristopimo k pogumnemu delu.

Pij XI.: Quadragesimo anno.

ZEMLJA

Premierl Ivan

Bila je zemlja od začetka izročena človeku, da jo izkorišča in obdeluje v potu svojega obraza. Odnos človeka do zemlje je bil čist in naraven, zasidran v naravnem in božjem pravu.

V razvoju narodov pa se je to naravno razmerje človeka do zemlje izkvarilo in popačilo. Namesto, da bi radi zemlje ljudje ostali bratje, pa so radi te zemlje ustvarili suženjstvo. Radi skaljene miselnosti o zemlji se je rodila krivica in z njo je nastalo socialno vprašanje, ki z vedno večjo silo zahteva pravične rešitve.

Ker tvori večji del človeštva kmečki stan, je postalo socialno vprašanje kmečke zemlje za srečno bodočnost človeštva najbolj važno in bistveno. Na zunaj se sicer svet s temi vprašanji ne bavi toliko kakor z delavskim vprašanjem, ker mu je propad delavstva danes bližji in večji; saj so delavci od matere zemlje docela izobčeni. Kmečko socialno vprašanje je za mladi slovenski katoliški rod usodepolne važnosti. Od pravilne rešitve tega vprašanja sta odvisna bodočnost in obstoj slovenskega naroda, sreča in zadovoljnost ostalih stanov.

Kmet ni s svojo zemljo zvezan zgolj tvarno, on ne gleda v njej samo sredstva za pridobivanje; njemu je zemlja več, nekaj duhovnega, mu je kakor mati. Kajti zemlja je dobrotna in vrača ljubezen, ki se ji izkazuje z delom. In v resnici daje zemlja kmetu vse, hrano in vero in narodno zavest, ker je dobrotna, ker služi Stvarniku. Ako pa zemlja tega več ne zmore, tedaj so se v človeštvu pojavili vzroki, ki zavirajo zemljo pri njenem delu za človeka; ustvarile so se socialne razmere, ki so proti božjemu pravu.

Naša dožnost je, da s čistim srcem preiščujemo o teh vzrokih, o rešitvi vprašanja ZEMLJA IN ČLOVEK IN BOG. Kadar bo pri našem preiščevanju manjkal eden od treh, ne bo utehe, niti rešitve. Če je namreč kje in kdaj mogoče rešiti vprašanja socialnih odnosov vsaj deloma brez Boga, je to pri slovenski zemlji nemogoče.

Kmet v trajnem in tesnem stiku z zemljo sodeluje z Stvarnikom. Kmeta, ki z ljubeznijo obdeluje zemljo, mora ta tudi živeti. Človek, ki čuti v sebi poslanstvo poljedelca, naj pride k zemlji, po kateri hrepeni njegovo čisto srce; ona mu bo hvaležna. In v to mora biti obrnjen naš um in naše srce, sodelovati pa moramo pri tem prav vsi!

Sveti Izidor, zaščitnik poljedelcev

POMLAD

Pavel Bobnar

*Žari gorovje in ravan,
rodi se zal pomladni dan.
Pozdravljen — beli sin višav,
ožarja večna te ljubav!*

*Zavel je vetrič prek poljan,
poljubil stvarstva dom prostran.
Pozdravljen bodi tisočkrat,
mladostne sreče tihi brat!*

*Pesmi pomladne že ptički žgole
in vabijo k delu pridne roke.
Pozdravljeni, pozdravljeni
prijatelji najlepših dni.*

STRIC MATEVŽ

Venceslav Winkler

Oče in sin sta prišla.

Mrak se je tepel s padajočimi snežinkami in zapiral cesto. Le komaj vidna gaz je omahovala sredi poti. Svet je bil ves stisnjen, nebesa so hotela pasti k tlom.

Oče in sin sta otresla sneg in vstopila.

»Stric!« se je začudila Ivanka.

»No, da!« je primomljal stari Gorše iz hiše.

Matevž je pa počasi naslonil sekiro na zid in zazelal.

»Sneži,« je rekel in se obrnil v kuhinjo. Molče sta sedla s sinom za mizo. Ivanka se je motala okoli napol razrušenega štedilnika. Včasih je s prikrito jezo sunila v lonec, da je voda zapluskala na vročo ploščo.

»No!« je zarezal stari Gorše.

Mlada ga je pogledala z rdečimi očmi in ga razumela. Obracala se je zmeraj bolj srdito. Butala je v jokajoča otroka, v petletno Marinko in triletnega Tončka in se kregala na nju.

»Sem pojdit!« je ukazal stari.

Mladega ni bilo doma. Bog ve, kje je hodil. Včeraj je potekel dan za davke. Denarja ni. Mladi je trd. Ne govori in se ne smeje, samo tuhta in išče.

Stric Matevž je premišljeval, če je prav prišel. Menda ni. Zazdelo se mu je, da je sam na svetu, neskončno sam. Saj ima sina, a je ves drugačen. Včasih je bilo nekaj ognja v mladih. Sin še ni dosegel dvajsetega, pa je star in truden. Prav kot mati. Tridesetletna se je umaknila s sveta. Drugega otroka je vzela s seboj, prvega, fanta, je pustila možu za trpljenje in upanje. Fant je rastel. Drvarila sta. Leto za letom enako. Zmeraj v Percah, zmeraj v drveh. Fant je nocoj zamišljen. Druga leta sta se vrnila že pred božičem. Prinesla sta denarja in so ju lepo sprejeli. Letos, letos se je svet obrnil. Nekam čudno se je izteklo, da sta ostala brez denarja. Še za sveti večer se nista upala domov. V leseni koči sta presanjala noč. Za praznike sta spala. Pa pravijo, da je na svetu lepo.

»Stric, stric, kaj ste prinesli?« se zvija Marinka v Goršetovem naročju.

»Otrok božji, kaj naj ti prinesem?« se strese Matevž. Nekje ga zaboli. Ne ve, ali je utrujenost ali je srčna bolečina. Saj bi se še

ne vrnila. Toda morala sta se. Zadnji dnevi so prinesli sneg. Skoraj četrt metra snega. Otrok božji, kaj naj bi ti prinesla?

Zdaj se tudi Gorše zgane. Malomarno vpraša:

»Kako je bilo?«

Matevž skomigne z rameni in z muko razodene:

»Slabo. Moko so nama nosili na račun. Brecelj je še nekaj dolžan, okoli sto dinarjev, to je vse.«

»To je vse!« je ponovil sin.

»Ne bodi sitna, Marinka,« se je obrnil stari k otroku. Ivanka, ki je slišala stričev odgovor, je še srditeje obračala lonce.

Matevž je spoznal, da je vsem v napotje. Že ko je stopil v hišo, je vse razumel. Vedel je, da ga vidijo do dna. Saj bi jim ne mogel utajiti, da je brez denarja.

»Misli sem, da bi kaj pomagal,« je počasi izslovkoval.

»Oho!« se je nasmehnil Gorše, a tako, da se ni vedelo, če se smeje Matevžu ali otrokom.

»Presneta drva!« je ropotala mlada izza štedilnika.

Matevž je pogledal sina. Fant se je naslonil na mizo in razširil nosnice. Velike oči so se uprle v lonce, ustnice so mu trepetale. Jedel bo. Kdaj sta z očetom zadnjič kuhala? Menda na sveti večer. Potem ni bilo več ničesar toplega. Ampak saj bi ljudje ne verjeli. Jedel bi, jedel. Iz loncev je dišalo po zelju in po krompirju. To mora biti nekaj nebeškega, sedeti takole v topli kuhinji in večerjati. Vse drugače kot pa lesena kočica v Percah, ki brije burja skozi njo, da niti ogenj ne more goreti.

»Če bi bilo tako kot včasih,« je spet začel Matevž.

»Seveda,« se je zbudila Ivanka, »zdaj bi jedla, poleti vas ni bilo, poleti, ko je bilo premalo delavcev.«

»Še nikoli nisem zastonj jedel,« je užaljeno povedal stric in glas se mu je tresel. »Če pa je bilo slabo leto, kaj morem za to? Garal sem, kakor še nikoli. Ampak, da bi bil lenuh . . .«

Spet je pogledal sina. Fant se ni ozrl vanj. Z neizprosno močjo je strmел v lonce na štedilniku.

Takrat se je vrnil mladi Gorše.

Trdo in jezno je odprl vrata in jih spet zaprl. Zrušil se je na klop ob vratih in otepal zadnje ostanke snega s hlač.

»Salamenski sneg!«

Obrnil se je in zagledal Matevža in njegovega sina.

»Kaj pa vidva?«

»Hm,« je zagodrnjal stari Gorše.

»Prišla sta,« je začela Ivanka.

»Nič se ne boj, France, ne bova ti podirala hiše,« je grenko rekel Matevž in sunil sina, da je še on vstal. »Mislila sva, da bi lahko malo počivala, ko je zunaj zima, vendar ne boj se! Saj pojdeva že jutri naprej. Samo v seno greva lahko spat, kajne!«

»Pojdita, kamor hočeta!« je zarežala Ivanka.

»Seveda, seveda,« je hitel stari.

Odropotala sta iz kuhinje. Matevž je držal sina za roko in ga vlekel za seboj. Mladi Gorše je pogledal ženo:

»No?«

»Saj nista ničesar zaslužila,« se je namrdnila Ivanka.

France se je zamislil. Potem se je stresel in začel praviti o snegu.

Matevž je šele pred skednjem izpustil sina.

»Ali bi šla kar naprej?«

Tiho sta se spogledala.

Nebesa so bila siva in tiščala so k tlom. Ves svet se je stisnil. Hribi so bili strašno blizu, zdelo se je, da se bodo zdrobili, padli in vse podrli pod seboj. Prav daleč nekje, kakor za prikritimi zidovi, je zvonilo večernico. Ljudi ni bilo nikjer. Niti psi niso lajali.

Zavila sta molče v skedenj in se zarila v seno. Matevž je ves večer molil. Včasih je prestal. Sin zraven njega je škrtal z zobmi.

»Kaj je, Drejče?«

»Nič!« je zamolklo povedal fant.

Preobračal se je naprej.

Sredi noči se je Matevž spet zganil:

»Kaj je?«

Fant se je ozrl in z žarečimi očmi razodel:

»Zdi se mi, da sem strašansko lačen . . .«

Matevž se je naslonil v seno in prenehal moliti. Zunaj je nehalo snežiti. Nekje se je zbudil veter in se smejal z drevjem in lesenimi vrati.

Katoličan je vedno sodoben, včeraj, danes, jutri, zato, ker je v prvi vrsti veren. Seveda če ni veren, potem ga mora biti strah v tej gneči idejnih novotarj, ki cvetejo ob straneh revne poti krščanstva.

V resnici je svoboda!

Dr. Gregorij Rožman: Naša pot.

DOMOVINA

Dr. Josip Jeraj, Iz knjige »Naša vas«

Kmečko občestvo, v katerem raste mladina, temelji v zemlji, to je v kmečkem domu in kmečki domači vasi. Kmečka vas mora biti fantom in dekletom ne samo zemljepisno bivališče, ampak tudi ljubljena domovina. Kdaj pa postane človeku kak kraj domovina? Ne zadostuje, da si v kraju rojen; tudi sam kraj, kjer stalno prebivaš, še ni tvoja domovina. Ta ali oni kraj ti je domovina le, če si z njim tudi na znotraj duševno zrastel, to je, če si ga kot svojega vzljubil. Spranger pravi:: »Domovina je duševno čustvo ukoreninjenosti, doživeta popolna povezanost s kakim krajem, ni pa treba, da je to prav rojstni kraj.«

Vsak človek bi moral biti povsem povezan s kakim krajem in v njem najti svojo domovino. Če je nima, je zapuščen brezdomec, ki bridko pogrēša osrednje točke v svojem bitju in žitju. Slaboten omahuje, ker mu manjka korenin; duševno hira, kakor žalostno gine zelena cvetlica, ko ji kruto porežeš korenine.

Zato je važno, da znamo mladino navdušiti, kako naj poganja korenine v svojem rojstnem kraju, to je v domači vasi. Le kmečka domača vas je tisto okolje, kjer srca mladine trajno prirastejo. Zato pravi kmečki fant in dekle trpko zboli, ako mora zgodaj od doma. Domače cvetlice lepše cveto, domače sonce lepše sije, domači obrazi se dobrotljivejše smehljajo nego tuji. Domača hišica bolj vabi nego visoka mestna palača. Saj to je njegov ali njen ljubi dom. Globoko nesrečen je vzdihnil Prešeren:

»O Vrba! srečna, draga vas domača,
kjer hiša mojega stoji očeta,
da b' uka želja me iz tvojega sveta
speljala ne bila, goljfiva kača!«

Ljubezen do rodnega kraja danes propada. Moderni ljudje so postali, kakor pravi W. Förster, daljnovidni. Ne vidijo tega, kar se poraja in godi okoli njih. To velja deloma tudi že o našem rodu. Svojega rodnega kraja ne vidi več, ker ne korenini v njem s srcem in dušo. Pogled mu uhaja daleč v megleno tujino, v šumna mesta. Nekdaj pa je imel domovinski čut še močen polet. Vaška cerkev mu je bila središče. Ob cerkvenih praznikih so vaščani skupaj pripravljali slovesnost. Vsi so bili eno srce in ena duša. V domači hiši je žuborel studenec pravljic in pripovedk. V narečju je imel svoj krep-

ki izraz. Procvitale so častitljive stare šege. Ob poroki, krstu, vpe-ljavanju, pogrebih in skupnih romanjih se je vedno vnovič osveževal duh domovinske skupnosti. Posamezniku se je domovina z vsemi običaji zarastla v srce in dušo, živo se je zavedal, da je soodgovoren nosilec vseh teh domačih navad. Ni bil samo površni gledalec, kakor pri modernih prireditvah, ki jih je največ pripravil gostilničar.

Vse to se da tudi še danes obnoviti. Odkriti treba le zasute stu-dence. Učiti moramo mladino, kako naj zopet vzljubi domači kraj. Saj še imajo naše vasi in trgi svojo barvitost, ki bi se lahko še bolj izrazila. Domača cerkev in njen patron, pokopališče in spomeniki, domači grad in njegova zgodovina, stara kapelica in hišno znamenje, domače pravljice in narečje, spomini na turške čase in zgodovina trga, vasi, domače cerkve so same lepe priložnosti za vzbujanje domovin-skega čuta. Obnovimo tudi stare šege, verske in svetne, kajpa v po-plemeniteni obliki (koledniki, prepevanje trem kraljem na čast, te-pežkanje). Verske in narodne šege nudijo največ prilike, da že zgo-daj zaposlimo mladini duha. Učimo fante in dekleta spoštovati na-rodno umetnost, stare narodne noše, posebno mladenke opozarjamo na narodne motive in na bogastvo ljudske duše, ki se izraža v takih delih. Tudi v domači hiši se morajo spoštovati kot svetinje stari iz-delki in pohištvo. Vobče moramo gojiti narodne samožitnosti in od-vračati mladi rod od škodljivih mestnih vplivov. Prav posebno pa naj mladina spozna vse umetniške in naravne spomenike domačega kraja. Domači gozd in domače ptice treba mladini priljubiti in jih priporo-čati njenemu varstvu. Fant se mora veseliti, da bo kmalu prišel čas, ko bo lahko dejavno pospeševal razvoj vsega, kar je domače.

O IZOBRAZBI

J. D.

Nevednost je najdražja stvar na svetu. Ako je kdaj kak stan zagospodoval nad drugim, je mogel to premoč doseči in ohraniti le, če je v znanju prekašal vse podložne stanove.

Mi — slovenska mladina — nimamo namena, da zagospodu-jemo nad drugimi, mi hočemo le, da zagospoduje duh krščanske pravičnosti med vsemi sloji našega slovenskega naroda. Hočemo le, da se sedanji družabni red obnovi po evangeljskih načelih in še

to hočemo, da si postanejo vsi ljudje bratje med seboj, ker so sinovi enega Očeta.

Če pa hočemo ta svoj namen doseči, moramo biti o vseh velikih vprašanjih našega časa poučeni in se moramo na svoje težko delo pripravljati. Ni dovolj o socialnem vprašanju samo navdušeno govoriti, treba je predvsem delati in zopet delati. Priprava za to delo pa obstaja v jakem in trajnem izobraževanju.

Viri izobrazbe so različni: Cerkev, šola, dom, knjiga, gledališče, predavanja, opazovanje življenja itd. Za nas pride v poštev posebno dvoje. Prvič: opazovanje resničnega življenja doma, na polju, v tovarni, v delavnici in uradu, v občini in državi, v zadrugi, na vasi in v mestih, pri mladih in pri starih. Pri tem bomo odkrili značaj našega ljudstva, njegove navade in potrebe, odkrili pot, po kateri moramo hoditi, če hočemo naše ljudstvo dvigniti.

Drugič: Mogočen vir izobrazbe je tudi knjiga. Ta vir je vsakomur prav lahko dosegljiv, samo hoteti je treba. V knjigah bomo našli zgodovino našega naroda, kar bo dvignilo naš narodni ponos in ljubezen do naše zemlje, našega ljudstva in našega jezika. V knjigah bomo našli zgodovino socialnega vprašanja in iz te bomo mogli napraviti koristne zaključke za sedanost in bodočnost. Pa tudi zgodovino katoliške Cerkve bomo našli v knjigah in iz te bomo spoznali, da Cerkev ni človeško, ampak božje delo.

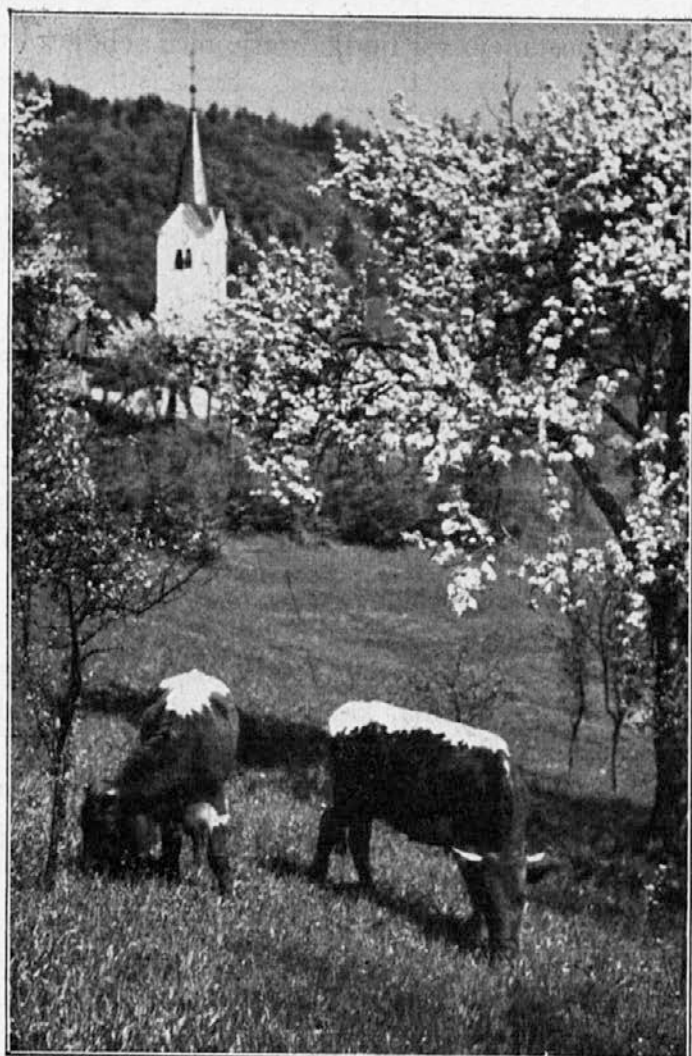
Ne bom dalje našteval vsebine knjig. V knjigah so nagromadeni zakladi, samo dvigniti jih je treba. Ob njih si bomo razširili obzorje in si pridobili sposobnost udeleževati se kulturnega življenja in brigati se za praktične socialne strani življenja.

Naj omenim še to: V srednjem veku si je obrtniški stan samo s svojo sorazmerno visoko izobrazbo pridobil veliko veljavo in je mogel v mestih celo prevzeti vlado, čeprav se ni opiral na bogastvo. V dobi kapitalizma je delavno ljudstvo samo tam ohranilo svojo veljavo in s tem tudi človeku primerne gmotne razmere, kjer se je pobrigalo tudi za svojo izobrazbo. Z eno besedo: Vsak stan brez znanja in izobrazbe se zastonj trudi in brezuspešno bori za svoje pravice in ne bo nikdar dosegel v življenju tega, kar mu gre.

Ako imamo Boga za očeta, moramo sprejeti vse ljudi za brate, in nihče ne more reči, da ljubi Boga, ako sovraži svojega brata.

Sv. Pismo.

Pomlad

BLIŽNJEMU NA POMOČ!

C.

Lansko leto nam je prineslo ponekod velikanske povodnji; kjer so divjale, so uničile ne samo kmetijske pridelke, ampak celo človeška bivališča in gospodarska poslopja. Več tednov so bili ljudje brez strehe. Ko pa so se vrnili na svoje domove, so jih našli opustošene, podrtе. Vodnjaki so bili onesnaženi in pretila je nevarnost nalezljivih bolezní.

Vemo, da so naši kraji zelo izpostavljeni potresnim nevarnostim. Ko se zazibljejo tla, se rušijo hiše, cerkve in druge stavbe. Tedaj

prevzame strah in groza vsako živo bitje. Ljudje in živina begajo kakor brez uma sem in tja. Ne znajo si pomagati. Večkrat ob takih prilikah izbruhne požar, ki neovirano uničuje še ostalo imetje.

Blizu meje smo. Skoro vse naše ozemlje je ob vojni s sosedi izpostavljeno neposredni vojni nevarnosti z vsemi grozotami modernih vojnih sredstev. Iz zraka nam groze zažigalne granate in bombe s strupenimi plini. Iz daljave more sovražnik z daljnobojujimi topovi rušiti mesta in vasi.

Vsak dan slišimo o požarih. Povzročajo jih zlobne roke, otroška neprevidnost, hipna blaznost, strela ali kaj podobnega. Uničuje se naše narodno premoženje.

Kaj torej? Ob vseh naravnih nezgodah, ob povodnji, potresu, požaru in vojski je le stalno organizirana pomoč bližnjemu uspešna. Pri povodnji so pogosto prav dobro služile vojaške čete. Zlasti tehnične čete pijonirjev, ki imajo vse potrebne priprave in so za taka dela tudi potrebno izvežbane. Potrebna pa je tudi ob vseh takih prilikah gmotna pomoč v živilih, oblekah, orodju in denarju. Lani n. pr. je smatrala KA za svojo dolžnost, da za poplavljenca organizira samostojno pomožno akcijo. Našla je mnogo odziva in je tudi naglo zbrala mnogo denarja, obleke in živil. Gotovo pa bi bilo pravilneje, če bi bila za vse take prilike stalna organizacija, v kateri bi se s posebno vnemo udeleževali člani KA.

Povsod po naših vaseh smo imeli in še imamo tako organizacijo. Res je, da je ta organizacija marsikje tudi zašla v nepravo smer. Mišlim tu na gasilstvo.

Spominjam se dogodka, ki se je pripetil v Ziljski dolini na Koroškem. Mladi Daničarji smo takrat šli v Bistrico v Ziljski dolini, kjer so naši koroški tovariši snovali Katoliško izobraževalno društvo. Imeli smo prav lepo in živahno zborovanje. Po zborovanju smo ostali skupaj in pevci so peli lepe koroške narodne pesmi. Mnogo so tudi deklamirali in govorili. Nasprotniki nemškutarji so bili ta dan odsotni in zato niso motili slovenske prireditve. Učitelj nemškutar je odpeljal svoje hajlovce (tako smo imenovali te ljudi, ki so ob vsaki priliki in nepriliki kričali svoj pozdrav »Heil!« po naše »Zdravo!«) na gasilsko veselico v sosednjo vas. Domačini so nam pravili, da so skoro povsod na Koroškem gasilska društva pod vodstvom nemškutarjskih učiteljev in gostilničarjev. Ta društva so bila gnezdo nemškutarstva in središče protislovenske vaške politike. Glavno delo gasilcev je obstajalo v prirejanju veselic, kjer se je mnogo pilo, da

je zaslužil gostilničar. Mnogo so tudi plesali. Pomoč bližnjemu pa je bil samo lep napis na gasilskih domovih. In še tisti večer smo se mogli prepričati, kakšno je to koroško gasilstvo. Hipoma namreč smo zaslišali zunaj na vasi krik: »Gori, gori!« Toda požar ni bil v vasi. Precej daleč zunaj na travniku je gorel senik. Nevarnosti torej nobene. Kar pridrvijo skozi vas gasilci. Njihov načelnik, nemškutarski učitelj, ne hiti ž njimi k ognju, ampak pridrvi v hišo, kjer smo bili zbrani, ter začne kričati na ljudi in jih goniti, naj gredo gasit. Seveda smo ga zavrnil, da ima vendar svoje gasilce in naj te pelje k ognju. Moral je oditi, ne da bi se mu posrečil njegov namen, škodovati slovenski prireditvi. Med tem je tudi senik mirno pogorel, saj reševati tam ni bilo kaj.

Take gasilce, kakor so bili tedaj tam gori v Ziljski dolini, najdemo tudi danes še marsikje.

Dobili pa smo lani »Zakon o organizaciji gasilstva« (objavljen v Službenem listu kr. banske uprave Dravske banovine št. 477/75 iz l. 1933, izšel pa je tudi v posebni knjižici, ki jo je izdala in založila Gasilska zveza v Ljubljani). Takole se glasi § 1. tega zakona: »Zaradi zaščite imovine in življenja grajanov zoper požar kakor tudi zaradi pomoči ob elementarnih in drugih nevarnostih, se ustanavlja s tem zakonom organizacija gasilstva v Kraljevini Jugoslaviji. Organizacija gasilstva skrbi razen za strokovno izobrazbo tudi za nacionalno, kulturno in prosvetno vzgojo svojih članov.« Ta določba zakona je izredno važna, ker daje gasilstvu čisto nove naloge. Glavna seveda ostane pomoč in zaščita imetja in življenja. Poleg tega pa pride tudi izobrazba in vzgoja (nacionalna, kulturna in prosvetna). Važna je dalje določba § 7., po kateri je prostovoljna gasilska četa, osnovna edinica gasilstva, sestavljena, ne glede na spol, iz potrebnega števila (najmanj 15 gasilcev) telesno in n r a v n o sposobnih državljanov, ki so dovršili 18. leto starosti. Mislim, da bi moral biti in da je tudi povdarek na besedici »npravno sposobnih«. Nikakor ne spada v gasilstvo pijanec, pretepač, razuzdanec, postopač, klafač, da niti ne govorim o takih, ki so celo nevarni tuji lastniki. V gasilstvu je mesto za poštene fante in može, ki so telesno in duševno zdravi, ki imajo torej npravno sposobnost za izvrševanje važne naloge, ki je z zakonom poverjena gasilstvu.

To nalogo določa § 5. takole: »Naloga gasilske čete je:

1. da s sistematskim in strokovnim delovanjem štiti in brani domovino in življenje grajanov zoper požar, poplave, potres in druge

elementarne nezgode in da organizira v vojnem stanju ob zračnih napadih zaščito svojega območja zoper požar in dušljive pline;

2. da dela za nacionalno, kulturno in prosvetno povzdigo svojih članov in ostalega prebivalstva svojega območja;

3. da pošilja dva predstavnika na skupščino gasilske župe, katerih eden je poveljnik, odnosno njegov namestnik.

Mnogo je torej prilik za delo. Potrebno bo, da v našem fantovskem listu še večkrat izpregovorimo o tej organizaciji. Gasilstvo združuje v sebi še danes mnogo poštenih in krepkih fantov in mož. Ako pa bo organizacija pravilno vodena, more še mnogo, zelo mnogo pridobiti na svojem pomenu za naše ljudstvo z lepim, krščanskim geslom pomoči bližnjemu.

KMEČKA MLADINA VSTAJA

France Pernišek

Kmečko vprašanje je bilo priljubljen predmet strokovnjakov tudi pri nas. Študirali in reševali so ga izza zelene mize. To pa tako: v časopisih so nagromadili kupe statistik, ki jih nihče ni pregledoval; vsako leto so sezidali par gnojnih jam, nakupili nekaj vagonov modre galice in nekaj glav plemenske živine. S tem je bilo opravljeno. Mnogim res ni moči odrekati dobre volje in smisla za pametno rešitev kmečkega vprašanja. Toda kljub dobri volji niso mogli storiti kaj več, ker se je tudi to vprašanje gledalo s političnega stališča. Edino korist od vsega tega so imeli »strokovnjaki«. In tako smo to našo ozko in majhno domovino natrpali z različnimi strokovnjaki.

Če n. pr. gradimo cestno železnico, moramo poklicati v deželo tujce, kajti mi zato nimamo — strokovnjakov. Morda bi tudi za povzdigo kmetijstva uvozili strokovnjake, če že ne iz Nemčije, pa vsaj iz Kanade ali s Kitajskega. Je pa s to stvarjo tako, da je kmet kljub strokovnjaštvu strokovnjakov vendarle na psu. Danes je tako. Dolgo ne bo več, zakaj rešitev kmečkega vprašanja si je danes osvojila mladina, in sicer tista, ki je edina v to poklicana — kmečka mladina.

Zajelo nas je novo kmečko mladinsko gibanje, med nami raste stanovska kmečka organizacija. V nji pa se zbira sol kmečke mladine, bivši učenci kmetijskih šol. Brez hrupa je zrastle »Zveza absolventov kmetijskih šol.«

Kratek in jasen je njihov program. Tole izpovedujejo: »*Skušali bomo združiti vse resne in dobromislečne kmečke ljudi, mlade in stare, za pošteno složno in nesebično delo v korist slovenskemu kmečkemu ljudstvu.*

Mi hočemo zbrati res prave kmečke ljudi za *skupno delo*. Namesto *medsebojnega* boja v stvareh, ki niso načelne važnosti, naj nastopi *skupno delo za skupne koristi*. Sami moramo zahtevati pravice, ki nam gredo! Kajti treba je, da se kmečke razmere izboljšujejo, sicer bodo s kmetom vred propadli tudi drugi stanovi.

Kaj rado se poudarja, da je kmet *temelj*, na katerem vsi drugi stanovi stoje. A ne pomislijo, da ta temelj, čeprav mnogo prenese, le ne more *vsega* vzdržati, kar se nanj nalaga. Zato je potrebno, da kmetje postanemo složni, če hočemo v teh razmerah vzdržati, po drugi strani pa je treba, da glasno opozorimo druge stanove, da bo tudi njim v škodo, če kmečki stan propade . . . Delati moramo zato, da *ostane* slovenski kmet *samostojen* gospodar na slovenski *zemlji*, da mu bo omogočen napredek in izobrazba.«

To je gospodarska plat programa. Nas zanima tudi duhovna plat in duh organizacije. Čitajmo, kaj pišejo o tem: »Tovariška je naša organizacija, zato se temeljito motijo tisti, ki morda iščejo v nji kakršnokoli političnost. Mi smo vsejali gorčično zrno, ki naj zraste v zavest, da se mora ves naš stan zbrati na podlagi medsebojnega tovarištva v mogočni skupnosti takrat, kadar gre za vprašanja, zadevajoča naš stan. To je naš cilj in za tem bomo vedno hrepeneli in za to bomo ves naš trud žrtvovali. Nočemo, da bi tedaj, ko se stanovska vprašanja rešujejo, bili mi kmetje razdvojeni na bogve koliko taborov, ki bi se samo ovirali, kot se je to že mnogokrat primerilo . . .

Iz velemest se je zločinstvo razpaslo že v našo sredino, v kmečke vasi. Naš dom naj bo z zločinstvom zaznamovan? Tudi tukaj je naša dolžnost, da temu nasproti postavimo vse zdrave sile naroda. Družba in vsak posameznik mora k ozdravljenju prinesiti svoj del. In tudi mi, kot kmečka organizacija, moramo pomoči. Vzgajajmo ljudi v spoštovanju božjih zapovedi in medsebojnem prijateljstvu in strpnosti.« (Brazda št. 1. stran 4—7).

To je program mladih ljudi, poln resnosti in stvarnosti, oprt na božje zapovedi in zdravo kmečko pamet. Oproščen vsake politične ozkosrčnosti in razredne nestrpnosti ima samo en namen — rešiti in povzdigniti kmečki stan. Voza pa ne bomo potegnili z mesta, če ga bomo rinili vsak na svojo stran. Zato je tako važen poudarek

skupnosti in stanovske vzajemnosti. Stanovska zavest ni danes samo moderni problem, temveč je značilna poteza mladega socialnega gibanja teh dni. Samo misel je tu, le gorčično zrno je še danes, a iz njega bo zrastle mogočno drevo — stanovske države. Hočemo brezrazredno družbo, pa odklanjamo samosilje kateregakoli stanu. Hočemo sodelovanje vseh, toda o stvareh, ki zadevajo kmečki stan, naj odločajo kmetje, o delavskih delavci, o pravniških pa advokati itd. Le tedaj se v narodnih predstavništvih ne bo samo politiziralo, temveč delalo. Mi pa hočemo stvarnega dela, ker v tem je naša rešitev. Govorili smo preveč, zato nastaja revščina in pomanjkanje. Edino prav je, da strnemo kmečke vrste, stopimo ob ramena delavcev in v skupnem delu gradimo srečnejšo bodočnost.

Pri okopavanju

PO ŠPORTNEM IN TELOVADNEM SVETU

NAŠ VZOR.

Pogosto čujemo, da razna športna društva mladino vzgajajo preveč samo v telesnem oziru, da polagajo premalo važnosti in premalo pažnje srčni vzgoji mladine. Zato je tembolj razveseljiv pojav, če

skušajo vodstva športnih klubov odpraviti ta nedostatek s tem, da skrbijo tudi za srčno vzgojo svojih članov.

Na občnem zboru nekega takega kluba so bile izražene sledeče misli: Kje naj iščemo športnih vzorov? Naš najvišji vzor je Kristus. On je bil prvi športnik v pra-

vem pomenu besede, zakaj prostovoljno se je odločil za največjo borbo, kar jih pozna zgodovina. Kljub vsem naporom in trpljenju je vztrajal do konca in zmagal. Boril se je kot cel človek, z dušo in s telesom in nam s tem jasno pokazal, kakšna bodi naša pot. Ne samo vaja telesa, vzporedno z njim mora iti vaja duha. V človeku sta duša in telo tako tesno povezana, da more le vzajemno delo obeh privedi do trajnega napredovanja in uspehov. Le take obojestranske vaje telesa in duše bodo iz nas izoblikovale res prave športnike.

ZA POMLAD

Pomladanska deževna doba ni naklonjena nobeni panogi športa. Vendar se ne udajaj brezdelju! V zaprtem prostoru vadi pripravljajno gimnastiko, s katero skušaj zlasti povečati telesno spretnost (če ti manjka gibov, obrni se na športnega urednika »Kresa«). Z gozdnim tekom ob ugodnem vremenu skušaj obdržati svojo vztrajnost na dosedanji višini in jo še povečati. — Športni klubi, ki v tej dobi navajajo svoje članstvo k rednim gimnastičnim vajam, bodo želi uspeh že v maju in juniju.

Vaje z medicinsko žogo (teža 2—3 kg) so posebno koristne za krepitev mišičevja trupa in lakti. Ker je nabavna cena visoka (400—500 Din), si jo napravi sam. Iz močnega platna, ki ga razrežeš kot pomarančno lupino, sešij okrogel plašč s premerom 30—40 cm in ga trdo natlači s starini cunjami, vato ali kako drugo lahko in mehko snovjo. Podrobna navodila za vaje in igre z medicinsko žogo daje športni urednik.

IZ ČEŠKEGA ORLOVSTVA.

Ogromno delo je izvršilo češko Orlovstvo tudi v pretekli zimi. Poleg raznih telovadnih in športnih tečajev je izvedlo smučarske tekme, ki so v vsakem pogledu najlepše uspele. Tekem se je udeležilo 70 tekmovalcev iz sedmih žup, ki gojijo zimski šport. Vse tekme so se vršile v Novem Mestu na Moravskem, kjer je središče zimskega dela češkega Orla. Sre-

dišče zimskega športa, Novo Mesto, še vedno prednjači v smučanju in bo še najbrže v dogledni dobi na prvem mestu. Kadlčkova župa pa ima najbolj nadarjen naraščaj. Kosour Bogomil je zaenkrat nepremagljiv smučarski prvak češkega Orla. Izboren je tudi Zajiček V., ki mu sledi na drugem mestu. Tekme so zlasti letos pokazale, da ima češki Orel dosti dobrih smučarjev.

OBRAMBA DOMOVINE IN NARODA

Veliko važnost polaga v zadnjem času češko Orlovstvo na to, da vzgoji svoje članstvo v obrambi domovine, kadar bi bila v nevarnosti. V ta namen prireja po svojih župah posebne tečaje, pri katerih sodelujejo tudi vojaške oblasti, ki gredo češkemu Orlu v vsakem pogledu zelo na roko.

Zgodovina teka v angleški karikaturi.

PAZI!

Ne vrzi smučī v kot, predno jih ne pregledaš in pripraviš za poletni počitek.

ALI VEŠ, DA

more opraviti zdrav človek dnevno delo, ki znaša 300.000 kgm (1 kilogrammeter je delo, ki ga opravimo, če dvignemo 1 kg 1 m visoko). Sedaj pa tole VPRAŠANJE:

»KRESU« POROČAJO

HORJUL

Odkar je izšlo v Kresu zadnje poročilo o delu naših fantov, se je pri nas zelo mnogo spremenilo. Rad bi poročal o našem delu v raznih naših organizacijah, kakor pred leti, saj smo bili dobro znani kot dobri društveni delavci, kar dokazujejo razne diplome, ki smo si jih priborili v raznih tekmah. Toda žal, danes tega ni več! Kdo je kriv? Ali mi fantje? Smo li mar fantje krivi, da naš oder molči, da naše tamburice zaprašene samevajo? Ne, nismo krivi mi, tako lahko samozavestno zatrjujemo. Ne mislite, da smo se poslabšali in da nas je minula volja do dela. Ne! Kdor nas pozna, dobro ve, s kakšno vnemo smo lansko zimo pripravljali gradivo za nov prosvetni dom, ga kljub vsem oviram tudi gradili in spravili pod streho. Ni še stavba dogotovljena in morda še ne bo tako kmalu, toda živa vera je v nas, da nekoč bo. Je pa pri nas tudi še nekaj ljudi, ki se zdi, da bi jim bilo ljubše, da bi na vasi zopet peli noži in količki, kakor pa da vidijo pošteno fantovsko družbo. In Boga naj zahvalijo ti ljudje, da imamo fantje že dolgoletno prosvetno šolo za seboj, ker sicer bi se morda res zgodilo, da bi zapeli spet količki ...

Navidez smo v delu obstali, pa res samo na videz, kajti še je v nas korajža, še želja po delu. Fantje, pomlad je tu. Ven v naravo, še je naša, ta velika dvorana, ki jo bo Stvarnik okrasil z bujnim zelenjem in pomladnimi cveticami. S pošteno družčino v

Turist, ki tehta 80 kg s prtljago vred, se more brez škode za svoje zdravje v enem dnevu potemtakem povzpeti 3750 m visoko, kar odgovarja dvojni višini od Aljaževega doma v Vratih do vrha Triglava. Račun je pravilen. Ali je pa to res mogoče? Odgovor z navedbo vzrokov pošlji do 12. aprila na naslov: Sportni urednik »Kresa«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7.

naravo in udejstvujmo se v zdravem športu, ker še smo mladi in naša je bodočnost, ako bomo vztrajali pogumno in odločno v svojih načelih, katerih glasnik je naš fantovski Kres, ki ga mora imeti vsak zaveden slovenski fant. Na delo fantje! Brez borbe ni zmage! Bog vas živi! Lovro.

DOL PRI LJUBLJANI

Dragi fantje!

Dolgo se dolski fantje že nismo oglasili. Nikar ne mislite, da smo spali zimsko spanje. Res smo se greli, toda okoli »Kresa«! Drugače pa naš fantovski odsek Katoliške akcije živahno deluje. Hočemo dati pobude tudi drugim našim fantom, zato Vam vsem pišemo ta dopis.

Še vedno pogumno stopamo naprej in sledimo velikim nalogam Katoliške akcije. Vzgojiti hočemo udarne čete novodobnih križarjev, ki bodo pripravljene vselej in vsaki čas braniti najdražje in najsvetejše svetinje slovenskega naroda. Zato pa delamo, kot se takim junakom spodobi. Naj vam omenimo, kako lepo smo preteklo jesen praznovali naš skupni fantovski praznik »Kristusa Kralja«.

Vsi člani odseka smo pristopili k mizi Gospodovi ter nebeškemu Kralju obljubili večno zvestobo. Popoldne pa smo v domu priredili veličastno akademijo na čast Njemu, ki ga moderni svet noče priznati za svojega kralja. V besedi in pesmi, ki je vrela iz fantovskih grl, smo manifestirali za Kristusa, da ga priznajo vsi ljudje,

da se po njegovem nauku uravna vse zasebno in javno življenje. Kot njegovi zvesti vitezi prisegamo danes, jutri in vedno zvestobo in vdanost svetemu očetu ter sinovsko ljubezen svojemu narodu in domovini.

To je manifest fantov od fare, ki naj zagame najširše plasti naših fantov v eno samo močno udarno četo slovenske katoliške mladine.

Fantje, besede mičejo, vzgledi vlečejo. Pokažimo torej svoj apostolat, ki ga nam je naložila Cerkev, tudi v besedi in dejanju. Pokažimo poganskemu svetu, da smo moderni apostoli, praktični katoličani. Vsem fantom veselo aleluju! Bog živi!

Jože.

HRUŠICA.

Marsikdo misli, da smo Hrušičani polagoma zaspali, ali pa, da nas sploh več ni. No pa se še gibljemo, čeprav ne tako vidno, kakor smo se včasih. Še imamo dosti fantov v našem društvu, ki prav živahno deluje; imeli smo ob zimskih večerih razna predavanja, priredili smo tudi več ljudskih iger, Koroško proslavo, pri kateri so sodelovali naši Križarji. Pretekli mesec smo pa z požrtvovalnostjo vseh fantov napeljali v Naš dom električno luč, kar je v tej krizi za naše društvo velik uspeh.

Ustanovili smo tudi fantovski odsek Katoliške akcije. V maju bomo priredili kolesarski izlet v Gornji grad in tam obiskali prevz. gospoda nadškofa dr. A. Bonaventuro Jegliča.

Sedaj vidite, da živahno delamo, čeprav smo prepuščeni sami sebi. Radovedni smo, kako delajo fantje drugje. Saj nas še ni konec, torej oglasite se. Vsem fantom veselo velikonoč! Hrušički fantje.

ŠIŠKA

Na poziv šenpeterskega fanta, pa tudi urednika v zadnji številki »Kresa« se danes oglašamo tudi mi Šiškarji.

Naša četa je povčini delavska, zato se prav živo zanima za socialno vprašanje. Papeževo okrožnico »Quadragesimo anno«

smo temeljito predelali in z mnogimi razgovori smo si skušali objasniti posamezna vprašanja. Videli smo, kako potrebna je bila beseda svetega očeta, s katero je pokazal pravo pot do socialnega ozdravljenja sveta.

Na tedenskih fantovskih sestankih obravnavamo najrazličnejšo snov kulturnega in verskega značaja. Tako nam je brat Marjan govoril »o delu fanta v Katoliški akciji.« Brat Matija pa nam je predaval »o odnosu katoličana do države«. V jedrnatih besedah nam je očrtal razmerje slovenskega katoličana do posvetne oblasti in obratno. Brat Janez nam je govoril o rešitvi socialnega vprašanja pa nauku kat. sociologov. Program naslednjih predavanj so izpopolnili domači fantje. Brat Rajko nas je peljal na platnu v ležišča črnega diamanta ter obširno govoril o njegovem nastanku, pridobivanju in porabi. Turistu Francetu smo pazno sledili v Osrednje Alpe — na Veliki Klek in Gross Venediger. Rafael nam je prav skrbno pripravil predavanje »o vzhodni Cerkvi«! Nekaj večerov pa smo izpolnili z razgovori. Na zadnjem takem večeru smo občutili potrebo po znanju katekizma. Sklenili smo, da se poleg molitve pri vsakem sestanku prečita nekaj vprašanj iz katekizma. Pri tem nam bo pomagal č. p. Bogdan, ki se pri nas vneto trudi za vzgojo mladine ter se moramo prav njemu zahvaliti, da doraščajoči mladci polnijo naše vrste.

Udejstvujemo se tudi v dramatiki. S tem nudimo našim faranom pošteno zabavo, sebi pa umsko razvedrilo.

V zadnjem »Kresu« je brat Matija napisal, da gre o naš Šiškarjih glas, da smo revolucionarji. Z njim in z vsemi trdimo, da smo revolucionarji duha in to najprvo pri sebi, potem pa bomo zavihali rokave in zasadili plug v preraslo ledino. Žal se čutimo fantje preveč osamljene. Čutimo, da nimamo zadostne opore v možeh. Časi so taki, da moramo prav vsi brez razlike na delo. Ne odobravamo brezdelnega opazovanja v gibanju Katoliške akcije! Stedimo Piju XI., ki nas vse kljuje k verski poglobitvi in k laičnemu apostolatu.

Posebej še govori o vzgoji kmečkega otroka in mladostnika. Zadnja poglavja te knjige pa so tako važna, da bi se moral z njimi seznaniti vsak kmečki fant.

Samo toliko o vsebini knjige. Ker ima toliko lepih misli in nasvetov za kmečke fante, bomo v »Kresu« prinašali odlomke zlasti iz tistih poglavij, ki obravnavajo fantovsko življenje. Pisatelj je dal uredništvu dovoljenje, da sme take odlomke ponatisniti.

Knjigo je pisatelj napisal predvsem učiteljem in onim izobražencem, ki imajo opraviti z vaščani bodisi kot vzgojitelji in voditelji, ali pa kot državni uradniki.

Knjigo naj naroče tudi voditelji naših društev. Priporočam pa jo tudi fantom, ki se za kmečko vprašanje zanimajo, ker dala jim bo mnogo pobud. Naroči se lahko tudi pri Jugoslovanski knjigarni ali pa pri Novi založbi v Ljubljani. Franc Perušek.

»TI SI SKALA«. Izdala in založila Akademsko zveza v Ljubljani. Strani 54.

Naši akademiki so izdali drobno, pa za naše čase potrebno knjižico o papeštvu, njegovem pomenu za katoličane in njegovem poslanstvu. Uvodni članek je napisal vseučiliški prof. dr. France Veber in ima naslov »Misli o cerkveni občestvenosti«. Naslednji članki imajo naslove Papeštvo, božje znamenje med narodi (A. K.), Niti Jud, niti Scit, ampak Oče vseh narodov (Janez Ložar), Postavil je pastirja (Ciril Žebot). Dalje so v knjižici odlomki iz okrožnic sv. očeta Pija XI: O krščanski vzgoji mladine, o krščanskem zakonu, o obnovi socialnega reda po evangeljskih načelih, o pravi edinosti vere, o misijonstvu in misijonski dolžnosti vernikov.

Danes so nam take knjižice prav posebno potrebne, ker si celo katoličani niso na jasnem o silnem pomenu papeštva za moč in edinost katolištva in za zmago njegovih idej.

Sm. R.

VIGRED

Naša dekleta imajo list, na katerega so lahko ponosne. Posebno letošnje številke so urejevane s tako skrbnostjo in napolnje- ne s tako pestro in sodobno vsebino, pa

še tiskarsko tako dovršene, da so lahko vsem slovenskim revijam za zgled. Poleg leposlovja vsebuje Vigred vrsto lepih član- kov iz najrazličnejših panog zasebnega in javnega življenja. V vseh sestavkih opa- žamo globoko versko in socialno usmerje- nost. In ravno v tem leži vzrok, da je Vigred med našimi dekleti in ženami tako zelo razširjena. Prav je, da vsi delamo na to, da bo prišla Vigred vsak mesec v roke vsakemu slovenskemu dekletu in vsaki naši ženi.

Sm. R.

UREDNIK SPOROČA

P. B., Šenčur. Pesniško si nadarjen, o tem ne dvomim. Močno čustvuješ in imaš tudi živahno domišljijo, katero pa moraš krotiti. Pesem, ki se ti izlije iz srca, mo- raš oblikovati. Pri tem pa moraš biti strog. Ne pusti se voditi samo od domišljije. Mis- li morajo biti med seboj lepo povezane, ti pa preveč preskakuješ. Igračkanje z be- sedami še ni pesnikovanje. Pesem mora biti doživeta, verz mora biti izpet, paziti moraš na oblikovno stalnost in lepoto besede. Več ti povem v pismu. Pošlji še kaj.

France. Tvojo »uro« sem že slišal nekje tihtakati in ne maram, da bi postal »Kres« sračje gnezdo.

K. Tone. Pesnik nisi in ne boš, zato pes- nikovanje pusti! Lepo napišeš članke in teh bom vesel. Pošlji še kaj!

Fr. Amr. Poskušaš s prozo. Tole ti po- vem: Za pisateljevanje je treba veselja. Tega imaš. Je treba trpljenja. Vidim, da ti ne prizanaša. Je treba orodja, jezika za ustvarjanje. Uči se ga! Zgrabi življenje, piši iz sebe, prisluhni narodovi govoric. Pošlji kmalu kaj.

L. Č., Horjul. Malce sem moral spre- meniti — saj veš čemu. Tudi tako je spo- ročilo zanimivo. Še piši, z zletov, spre- hodov, pa še o nekdanjem in sedanjem živ- ljenju fantov in cele vasi.

Julče K., Gradec. Kaj več zapiši, ne samo, da Ti »Kres« ugaja. Tvojo željo sem sporočil upravi.

Tone Kušar. Za to številko je došlo prepozno. Objavim prihodnjič, ali pa v majski številki.

LJUDSKA POSOJILNICA

Ljubljana, Miklošičeva c. 6 (v lastni palači)

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

**OBREŠTUJE HRANILNE VLOGE PO NAJUGODNEJŠI
OBREŠTNI MERI.**

**NOVE VLOGE ::
VSAK ČAS RAZPOLOŽLJIVE, OBREŠTUJE PO 3%**

Domača slovenska zavarovalnica je VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

v Ljubljani

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi
cesti

SPREJEMA V ZAVAROVANJE:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpokam in prelomu.
3. Vse vrste jamstva, nezgod in kaska.
4. Sprejema v žiljenskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
5. V posebnem oddelku vodi posmrtninsko zavarovanje Karitas.
6. Posreduje vsa ostala zavarovanja.

PODRUČNICE IN GLAVNA KASTOPSTVA

Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI KASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in v vseh župnijah v Sloveniji.
Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.

Naslov centrale:
LJUBLJANA — MIKLOŠIČEVA CESTA 19
Telefon 25-21 in 25-22.